

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ข้อจำกัดในการจัดตั้งและการดำเนินงานวิทยุชุมชน

ผู้เขียน นางสาวปทุมพร ศรีวิชัย

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์ กรรมการ

อาจารย์ไพสิฐ พาณิชย์กุล กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ข้อจำกัดในการจัดตั้งและการดำเนินงานวิทยุชุมชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโครงสร้างการดำเนินงานของวิทยุชุมชนบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน และวิทยุชุมชนสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษากระบวนการทำงานในวิทยุชุมชนบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน และวิทยุชุมชนสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) ศึกษาข้อจำกัดของวิทยุชุมชนในกระบวนการจัดตั้งวิทยุชุมชนและการดำเนินงานของวิทยุชุมชน

งานวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งสองจุดปฏิบัติการ คือที่จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนคนบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน จำนวนทั้งหมด 10 ท่าน ประกอบด้วย ประธานบริหารจุดปฏิบัติการ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายผลิตรายการ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนทั้งสองแห่งได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์จากสถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) โดยใช้ความถี่เดียวกันคือ 89.70 MHZ. จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนสันป่าตองเกิดจากปัญหาของเกษตรกร และจุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนคนบ้านโฮ้ง เกิดจากการรวมตัวของชมรมคนฮักบ้านโฮ้ง แล้วไปใช้พื้นที่สาธารณะของประชาชนที่ สวท.ลำพูน เป็นพื้นฐานด้านวิทยุก่อน หลังจากนั้นทั้งสองจุดปฏิบัติการ จึงประสานงานกับเครือข่ายภาคเหนือ 15 จังหวัดเขียนโครงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนโดยสื่อวิทยุ แก่สถาบันพัฒนาองค์กรเอกชน (พอช.) และมีขั้นตอนในการจัดตั้งที่เหมือนกัน

ปัญหาในการเป็นเจ้าของสถานีและการดำเนินการกระจายเสียง เนื่องจากกระบวนการปฏิรูปสื่อ ยังไม่คืบหน้าไปมากนัก แม้จะมีรัฐธรรมนูญ มาตรา 40 และ พรบ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับรายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 แต่ก็

ยังไม่มีคณะกรรมการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) ทำให้ทุกอย่างยังคงคลุมเครือ ขาดความชัดเจน ไม่มีการจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่ประชาชน เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา 40 จึงยังไม่สมบูรณ์ ทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจในความเป็นเจ้าของที่แท้จริงและห่วงใยในความไม่แน่นอนของอนาคต

ปัญหาที่เกิดจากการเมือง แม้ว่าจุดปฏิบัติการเรียนรู้ทั้งสองแห่งจะระบุว่าไม่มีการแทรกแซงทางการเมือง แต่หากวิเคราะห์รายการ จะพบว่าส่วนใหญ่เป็นรายการบันเทิง และสาระความรู้ทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่แสดงถึงสิทธิเสรีภาพทางการพูดตามระบอบประชาธิปไตย ลักษณะการจัดรายการยังพยายามเทียบเคียงกับวิทยุการค้าหรือวิทยุกระแสหลัก การสะท้อนถึงความเป็นวิทยุชุมชนหรือวิทยุทางเลือกที่แท้จริงจึงไม่ชัดเจน

ปัญหาที่เกิดจากงบประมาณในการดำเนินการ จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนทั้งสองแห่ง ประสบปัญหาขาดความคล่องตัวของงบประมาณ ปัจจุบันใช้วิธีระดมทุน จากสมาชิก เช่น การทอดผ้าป่า การจัดกีฬาการกุศล การรับบริจาคในรูปแบบสิ่งของ เช่น เทปเพลง CD แต่ก็ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขในระยะยาว โดยเฉพาะหากต้องจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่ทั้งหมดเองทดแทนของเก่า

ปัญหาทางเทคนิคอุปกรณ์ในการผลิตรายการ จุดปฏิบัติการเรียนรู้วิทยุชุมชนทั้งสองแห่งมีอุปกรณ์และสถานที่ในการผลิตรายการวิทยุชุมชนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งบุคลากรยังขาดทักษะในการผลิตรายการ

Independent Study Title Limitation of Community Radio Establishment
and Implementation

Author Miss Patoomporn Sriwichai

Degree Master of Arts (Political Economy)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Seksin Srivattananukulkit Chairperson

Assoc. Prof. Dr. Kosum Saichan Member

Lect. Paisit Panitkul Member

ABSTRACT

The study entitled “Limitation of Community Radio Establishment and Implementation” has the following objectives: 1) to study the structures of community radio stations in Ban Hong District, Lamphun Province and in San Patong District, Chiang Mai Province, 2) to study the processes of radio stations in Ban Hong District, Lamphun Province and in San Patong District, Chiang Mai Province, and 3) to study the constraints of community radio establishment and implementation.

This research employed in-depth interview of related persons of Ban Hong District, Lamphun Province and San Patong District, Chiang Mai Province, totally 10 samples, consisting of the executive president of the operational point, administrators and program producers. The results of study are as follows:

Both stations got all equipment supports from the Non-governmental Organizations (NGOs) and broadcast jointly on 89.70 frequency. The San Patong Community Radio Station was established upon the farmer’s problems, while the Ban Hong Community Radio Station was founded by the group of “Khon Huk Ban Hong” (people who love Ban Hong). In the beginning, they used the public space in Lamphun Radio Station as the endowment of their radio station. After that, both stations established collaborations with the network of 15 northern provinces to found a project of community strengthening by utilizing a radio station for the NGOs, which had the same establishment process.

The problems of ownership and broadcasting operation. The media reformation has not yet been in much progress. Though there are the Article 40 of the Constitution of Thailand and the Radio Frequency Allocation Act, including the B.E. 2543 Radio Stations, Televisions and Telecommunication Management, and the National Broadcasting Act, the Television Committee has not yet been formed. Therefore, everything has been vague, unclear and there is no allocation of radio frequency for the people. The will of the Article 40 of the Constitution is incomplete. The people are not confident in the real ownership and reluctant about the future.

The problems resulted from politics. Even though both stations had specified that there would be no political interference, but most of the programs broadcasted are mainly on entertainment and general topics that are not related to political issues well as the overlapped interests that reflected the freedom of speech according to the democratic principles. The structure of programs seem to follow commercial or mainstream programs, which cannot clearly reflect the community radio or alternative radio.

The problems owing to the budget. Both stations encountered the insufficient budget. Currently, they mobilize the resources from their members by organizing many activities such as holding Buddhist ceremonies, sports charity, donating music CD, etc. However, there are long-term problems that need to be solved especially if they want to buy all new equipments to replace the old ones.

The technical equipment in producing programs. The equipment and the location of both stations are under the standard of requirements. The staffs lack the skills in producing radio programs.